

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KİTAP

TİCARİ İŞLETME HUKUKU

1. TİCARET HUKUKUNUN TANIMI ————— » 10
 - 1.1. TİCARİ İŞLETMENİN TANIMI VE UNSURLARI
 - 1.2. TİCARİ İŞLETMEDE MERKEZ VE ŞUBE
 - 1.3. TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ
 - 1.4. TİCARİ İŞLETMELERDE TAŞINIR REHNİ

2. TİCARİ İŞLER VE TABİ OLDUKLARI HÜKÜMLER ————— » 15
 - 2.1. TİCARİ İŞLER
 - 2.2. TİCARİ İŞ OLMAYA BAĞLANAN SONUÇLAR
 - 2.3. TİCARİ UYUŞMAZLIKLARA UYGULANACAK HÜKÜMLER SIRASI

3. TİCARİ YARGI ————— » 19

4. TACİR VE TACİR OLMANIN SONUÇLARI ————— » 20
 - 4.1. TACİR SIFATININ KAZANILMASI VE KAYBI
 - 4.2. TACİR OLMANIN HÜKÜM VE SONUÇLARI
 - 4.3. İKİ TARAFINDA TACİR OLMASI DURUMUNDA UYGULANACAK ÖZEL HÜKÜMLER
 - 4.4. TACİR VE ESNAFLARA UYGULANAN ORTAK HÜKÜMLER

KİTAP 1

TİCARET HUKUKU

1. BÖLÜM

TİCARET HUKUKUNUN TANIMI

Üretim, değişim ve tüketime ilişkin ticari faaliyetleri konu edinen hukuk dalı olarak tanımlayabiliriz. Özel hukuk içinde yer alır, ancak kamu hukukunun izlerini görmek de mümkündür. Yürürlükteki 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) 13 Ocak 2012 tarihinde kabul edilmiş 01 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ayrılmaz bir parçasıdır. Kanun; başlangıç hükümleri ve son hükümler dışında altı kitaba ayrılmıştır. Notumuzda, müfredatımızın içinde olduğu başlangıç hükümleri ile 1. 2. ve 3. Kitaba değinilecektir.

TİCARET HUKUKUNUN DÜZENLENMESİNDE SİSTEMLER

SUBJEKTİF SİSTEM

Ticari işlemin sujesi olan taciri esas alır. (1789 Fransız İhtilaline kadar bu sistem uygulanmıştır). Şu an yürürlükteki Alman Ticaret Kanunu, bu sistemi esas almıştır.

OBJEKTİF SİSTEM

Ticari iş ve işlem kavramını esas alır; (Fransız ihtilalinden sonra 1807 yılı ile birlikte uygulanmaya başlanmıştır). Fransız devriminin ürünüdür. Ticaret yapma hakkının sadece belli bir zümreye verilmesine tepki olarak gelişen bu sistemde, ticaret hukuku tacir olsun olmasın ticari işlemlere uygulanır denilmektedir. Doğaldır ki Fransız Hukuku bu sistemin etkisindedir.

KARMA SİSTEM

Yukarıda belirtilen sistemlerin tek başına yeterli olmadığını savunur.

Bu nedenle, tacir ve ticari işlem kavramlarından ayrı ayrı esinlenir. (Ülkemizde 1926-1956 yılları arasında bu sistem uygulanmıştır)

MODERN SİSTEM (İŞLETME SİSTEMİ)

Bu sistem, ticari işletme kavramını esas alır. Sanayi devriminin ürünüdür. 1956 tarihli yürürlükten kaldırılan eski TTK'dan başlayarak, 6102 sayılı yeni TTK ile de sürdürülen bu yaklaşım ülkemizde halen uygulanmakta olan sistem olarak karşımıza çıkar.

TİCARİ İŞLETME

TANIMI

TTK md 11'e göre; "Ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir."

UNSURLARI

1. Kazanç Sağlama Amacı

Kazanç sağlama amacının fiilen gerçekleşmesi aranmaz. Pasif artışına engel olmak dahi gelir sağlamaktır. Zarar etmek bu amacın olmadığı anlamına gelmez.

Ticari işletmeyi derneklerden ayıran en önemli faktör gelir sağlama amacıdır.

Ticari işletmenin gelirini kamuya yararlı bir işe harcaması, ticari işletme olmasını zedelemeyiz. Gelirini nereye harcadığı önemli değildir.

2. Bağımsızlık

Hem iç hem de dış ilişkide bir başka ticari işletmeye bağlı olmadan faaliyetlerin yürütülmesidir.

3. Devamlılık (Süreklilik)

Faaliyetlerin devamlı olarak yürütülmesini hedeflemektir. İşin niteliği gereği ara vermeler bu unsuru zedelemeyiz. Örneğin, dondurma dükkanları, okul kantini.

4. Esnaf Faaliyeti Sınırlarını Aşmak

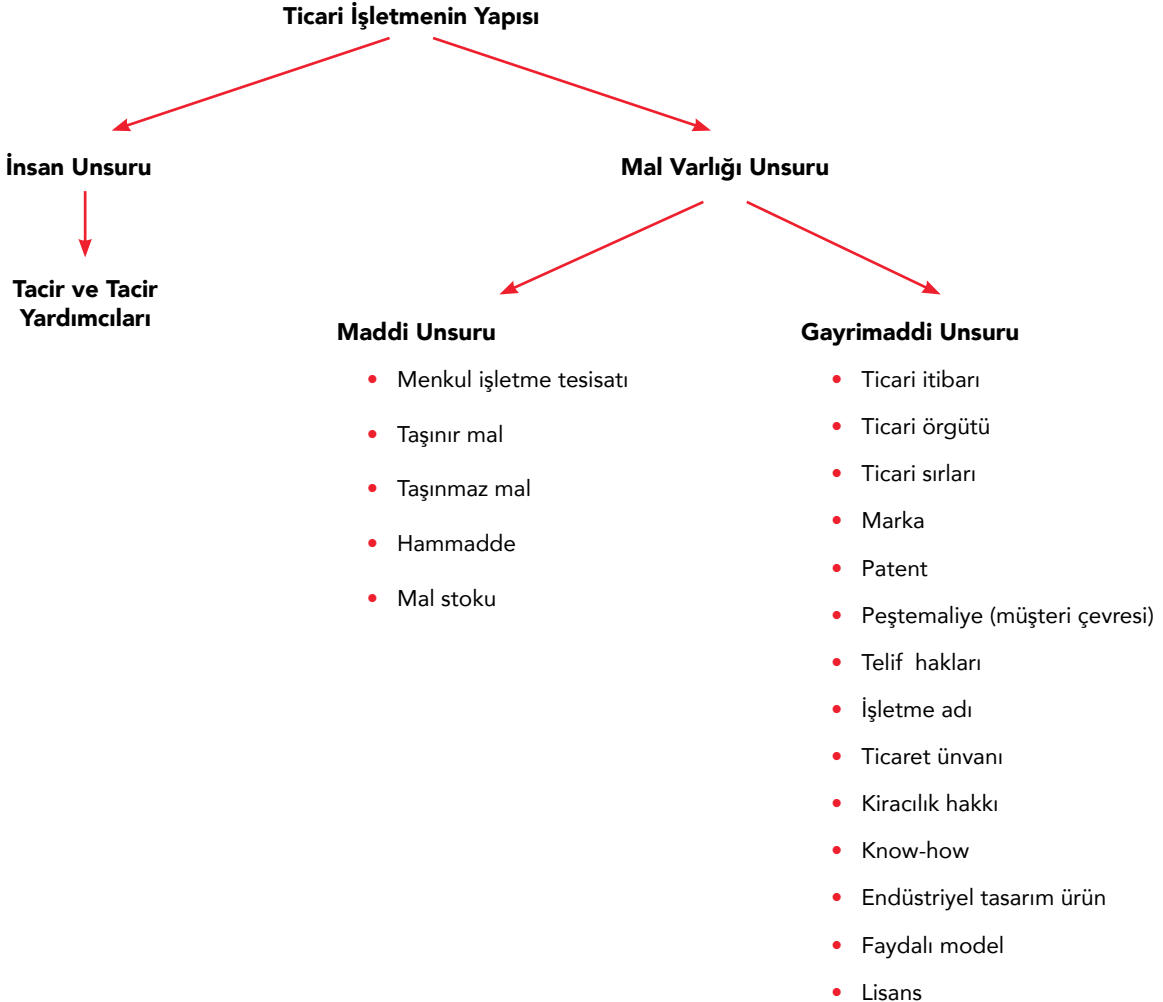
TTK md.15'e göre; esnaf, ister gezici ister bir dükkanda veya bir sokağın belirli bir yerinde sabit bulunan, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedeni çalışmasına dayanan ve geliri md 11/2'de gösterilen sınırı aşmayan ve sanat veya ticaretle uğraşan kişidir.

Esnaf ve Sanatkar ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu'nca belirlenen esnaf ve sanatkar meslek koluna dahil olup da;

- Basit usulde vergilendirilenler
- İşletme hesabına göre defter tutanlar (VUK md 177'deki sınırı aşmayanlar)
- Gelir vergisinden muaf olanlar esnaf işletmesidir.

VUK md 177'deki sınırı aşan işletmeler ticari işletme sayılır. (VUK md 177 deki sınırı Cumhurbaşkanı belirlemektedir.

Bu ayırım gerçek kişi tacirler bakımından söz konusudur, tüzel kişi tacirler bakımından böyle bir ayırma gerek yoktur. Çünkü esnaflar sadece gerçek kişidir.

MERKEZ ve ŞUBE

A. Merkez

İşletmenin idari, hukuki ve ticari işlerinin yürütüldüğü yer merkezdir. Bu faaliyetler farklı yerlerde yürütülüyorsa İDARİ faaliyetlerin yürütüldüğü yer merkezdir.

Her ticari işletmenin bir merkezi bulunmak zorundadır. Her tacir ticaret işletmesini ve seçmiş olduğu ticari ünvanını ticari işletmenin açıldığı günden itibaren 15 gün içinde işletme merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür.

Merkez olma iflas davaları bakımından önemlidir. Şöyle ki; iflas davası,

- Merkez Türkiye’de olan işletmeler için, merkezin bulunduğu yer mahkemesinde
- Merkez Türkiye dışında olan işletmeler için;
 - Türkiye’deki şubenin bulunduğu yer mahkemesinde
 - Türkiye’de birden fazla şubesi var ise merkez şubenin bulunduğu yer mahkemesinde açılır.

B. Şube

Ticaret Sicil Yönetmeliğine göre, bir ticari işletmeye bağlı olup ister merkezinin bulunduğu sicil çevresi içerisinde isterse başka bir sicil çevresi içerisinde olsun, bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kendi başında sınai veya ticari faaliyetin yürütüldüğü yerler ve satış mağazaları şubedir.

UNSURLARI

1. Merkeze Bağımlı Olma (İç İlişkide Bağımlılık)

Şube ile merkezin aynı gerçek veya tüzel kişiye ait olması gerekmektedir. Şubenin yetkilerini merkez belirler. Şubenin elde ettiği kar ve zarar da işletmeye aittir.

2. Dış İlişkilerde Bağımsızlık

Merkezin yaptığı işlemleri 3. kişilerle yapabilme yetkisidir. Örneğin; İmalathanelerin bu yetkisi olmadığı için şube değildir.

3. Yer ve Yönetim Ayrılığı

Merkez ve şubenin faaliyet gösterdiği bölge ve birimlerin farklı olmasıdır. Merkez ve şube farklı il/ilçelerde olabileceği gibi aynı bina içinde dahi olabilirler.

ŞUBE OLMAYA BAĞLANAN SONUÇLAR

- Merkezi Türkiye’de bulunan ticari işletmelerin şubeleri, açıldıkları günden itibaren 15 gün içerisinde bulundukları yer ticaret siciline tescil ve ilan olunur.
- Şubenin merkezden ayrı bir tüzel kişiliği yoktur (ticaret siciline tescil şubeye tüzel kişilik kazandırmaz)
- Şubeler Ticaret ve Sanayi Odalarına kaydolunurlar.
- Şubeler, kendi merkezlerinin ticaret ünvanını, şube olduklarını belirterek kullanırlar.
- Şubeler davada taraf olabilir.
- Şube ile ilgili davalar merkezin bulunduğu yerde açılabilir gibi, iflas davası hariç olmak üzere şubenin bulunduğu yerde de açılabilir.
- İşletme devri konusu şubeyi de kapsar.
- Ticari temsilcinin yetkisi şube işlemleri ile sınırlandırılabilir.
- Merkezi yurtdışında olan işletmelerin Türkiye’deki şubelerine ticari temsilci atanması zorunludur.
- Şube, bağımsız olmadığı için ticari işletme değildir.

TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ

Yeni TTK'da ilk kez düzenlenmiştir. TTK md.11/3'e göre, Ticari işletme, içerdiği mal varlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün halinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemiş ise devir sözleşmesinin duran mal varlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret ünvanı ile diğer fikri mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün halinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir.

TBK md 202'ye göre; Bir işletmeyi aktif ve pasifleri ile birlikte devralan, bunu alacaklılara bildirdiği veya ticari işletmeler için TSG'nde, diğerleri için Türkiye genelinde dağıtım yapılan gazetelerden birinde yayımlanacak ilanla duyurduğu tarihten başlayarak, onlara karşı işletmede ki borçlardan sorumlu olur.

Bununla birlikte, 2 yıl süreyle önceki borçlu da (devreden) devralanla birlikte müteselsil borçlu olarak kalır. Bu süre, muaccel borçlar için, bildirme/duyuru tarihinden, müeccel borçlar için ise muacceliyet tarihinden işlemeye başlar.

Burada bildirim/duyuru yükümlülüğü devralana aittir. Bu yük yerine getirilmedikçe öngörülen 2 yıllık süre işlemeye başlamaz.

TTK ve TBK'ya Göre Devrin Şartları ve Sonuçları:

- Ticari işletme bir bütün olarak aktif ve pasifiyle devredilmelidir. Sadece aktif veya sadece pasifleri konu alan devir sözleşmesi geçersizdir.
- O unsurlar olmadan da faaliyet yürütülebiliyorsa, aktifte yer alan bazı unsurlar devrin kapsamı dışında bırakılabilir.
- Ticaret ünvanı ticari işletme ile devredilebilir, devrin kapsamı dışında bırakılabilir. Ticari ünvan tek başına devredilemez.

- İşletme adı ticari işletme ile devredilebilir, devrin kapsamı dışında bırakılabilir. İşletme adı tek başına devredilebilir.
- Marka ticari işletme ile devredilebilir, devrin kapsamı dışında bırakılabilir. Marka tek başına devredilebilir.
- Ticari işletmenin içerdiği malvarlığı unsurlarının devri yazılı bir devir sözleşmesinin yapılması ve ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi ile olur.

Dolayısıyla malvarlığı unsurlarının devri için ayrı ayrı sözleşme yapmaya gerek yoktur. Ticari işletmenin devri ile birlikte devrin kapsamında dahil olan taşınmazlar, marka, motorlu taşıt vb. unsurlar tescilsiz kazanılır.

- Devralan o alanda hakim duruma gelecek ise veya hakim durumu güçlenecek ise, Rekabet Kurulundan izin alınması gerekir.
- İşletmesini devreden gerçek kişi tacirin başka bir ticari işletmesi yok ise, ticareti terk etmiş sayılır ve tacir sıfatı sona erer.
- Ticareti terk etmesinin tescil ve ilanından itibaren 1 yıl daha iflasa tabidir.
- Devreden, devirden sonra yapılan borçlandırıcı işlemlerden sorumlu olmaz. Devralan, devraldığı işletmenin önceki borçlarından o borç zaman aşımına uğrayıncaya kadar sorumludur. Devreden lehine verilmiş olan kefaletler sona ermez.
- Bazı hallerde devirle birlikte peştemaliye de kendiliğinden devralana geçer. Bu durumda sözleşme de öngörülmüş olmasa dahi devreden devrettiği işletme ile Rekabet etmeme borcu altına girer.

TİCARİ İŞLETME TAŞINIR REHNİ

01.01.2017 tarihi itibarıyla Ticari İşletme Rehni Kanunu kaldırılıp yerine bu Kanun getirilmiştir.

Bu Kanunun amacı; teslimsiz taşınır rehin hakkının güvence olarak kullanımının yaygınlaştırılması, bu rehne konu taşınırıların kapsamının genişletilmesi, taşınır rehninde aleniyetin sağlanması ile rehnin paraya çevrilmesinde alternatif yolların sunulması suretiyle finansmana erişimi kolaylaştırmaktır.

Rehinde taraflar

(1) Rehin sözleşmesi;

- a) Kredi kuruluşları ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler arasında,
- b) Tacir ve/veya esnaflar arasında, yapılır.

Rehin hakkının kurulması

Rehin hakkı, rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilmesiyle kurulur.

Rehin sözleşmesi elektronik ortamda ya da yazılı olarak düzenlenir.

Elektronik ortamda düzenlenen rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için sözleşmenin güvenli elektronik imza ile onaylanması şarttır.

Yazılı olarak düzenlenen rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için tarafların imzalarının noterce onaylanması veya sözleşmenin Sicil yetkilisinin huzurunda imzalanması şarttır.

Rehin sözleşmesinde aşağıdaki hususların yer alması zorunludur:

- a) Rehin sözleşmesinin tarafı;
- b) Borcun konusu, borcun miktarı, borcun miktarı belirli değilse rehnin ne miktar için güvence teşkil ettiği, ödenecek para cinsi ve rehnin azami miktarı.

- c) Rehne konu varlık ile bu varlığın ayırt edici özelliklerini belirten seri numarası, markası, üretim yılı, şasi numarası, belge seri numarası, varsa GTİP ya da PRODTR sanayi ürünü kodu gibi hususlar.

Üzerinde rehin hakkı kurulabilecek taşınır varlıklar

Rehin hakkı aşağıda belirtilen taşınır varlıklar üzerinde kurulabilir:

- a) Alacaklar
- b) Çok yıllık ürün veren ağaçlar
- c) Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar
- ç) Hammadde
- d) Hayvan
- e) Her türlü kazanç ve iratlar
- f) Başka bir sicile kaydı öngörülmemen ve idari izin belgesi niteliğinde olmayan her türlü lisans ve ruhsatlar
- g) Kira gelirleri
- ğ) Kiracılık hakkı
- h) Makine ve teçhizat, araç, ekipman, alet, iş makinaları, elektronik haberleşme cihazları dâhil her türlü elektronik cihaz gibi menkul işletme tesisi
- ı) Sarf malzemesi
- i) Stoklar 12432
- j) Tarımsal ürün
- k) Ticaret unvanı ve/veya işletme adı

- l) Ticari işletme veya esnaf işletmesi
- m) Ticari plaka ve ticari hat
- n) Ticari proje
- o) Vagon
- ö) Bu fıkra da sayılanlardan üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlık, hak ve paylı mülkiyet hakları

Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması hâlinde, rehinin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlık rehnedilmiş sayılır.

Rehin hakkının tesisi ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi, rehinli alacaklılar arasında öncelik hakkının belirlenmesi, rehinli taşınır varlık ile alacağın devrinin tescili amacıyla Rehinli Taşınır Sicili kurulur. Rehinli Taşınır Sicili alenidir.

Rehin hakkı, rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilmesiyle üçüncü kişilere karşı hüküm ifade eder.

Rehinin Sona Ermesi

Borcun ödenmesi ile rehin hakkı sona erer. Rehin alacaklısı 15 iş günü içinde rehni terkin ettirir. Aksi halde Bakanlıkça teminat miktarının 1/10'u oranında para cezasına mahkum edilir.

Rehin alacaklısı süresinde rehni terkin ettirmezse rehin borçlusu borcu ödediğini ispatlayan belgelerle başvuru rehni terkin ettirebilir.

2. BÖLÜM

TİCARİ İŞ

Bir işin ticari iş olarak nitelendirilmesinde esas alınan kriterler:

A. TTK'da Düzenlenen Hususlar

TTK'da düzenlenmiş işler kanun gereği başkaca bir ölçüye gerek olmaksızın ticaridir. Örneğin, çatma, bono, sigorta, çek, poliçe, taşıma işi, haksız rekabet vs.

B. Ticari İşletmeyi İlgilendiren İşlemler

Ticari işletmeyi ilgilendiren işler TTK'da düzenlenmemiş olsa dahi ticaridir.

C. Ticari İş Karinesi

TTK md.19'a göre bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır.

Tüzel kişi tacirlerin adi iş sahası yoktur.

Gerçek kişi tacir 2 halde bu karineyi çürütebilir. Ancak bunun için yapılan işin karşı taraf bakımından da ticari iş olmaması gerekir.

- Yapılan işin ticari işletme ile ilgili olmadığı belli ise,
- Yapılan işin ticari işletme ile ilgili olmadığı karşı tarafa açıkça bildirilmişse.

D. Taraflardan Biri İçin Ticari İş Sayılan İşler Arada SÖZLEŞME VARSA Diğer Taraf İçinde Ticari Sayılır.

TİCARİ İŞ SAYILMANIN SONUÇLARI

1. Teselsül Karinesi: (Müteselsil Borçluluk)

İki veya daha fazla kişi, işlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari nitelikli haiz bir iş dolayısıyla, diğer bir kimseye karşı birlikte borç altına girse, kanunda veya sözleşmede aksi

öngörülmemişse müteselsilen sorumlu olurlar.
Teselsül karinesi kefalette de uygulanmaktadır.

Ancak, kefil ve kefillere, taahhüt veya ödemenin yapılmadığı veya yerine getirilmediği ihbar edilmeden temerrüt faizi yürütülemez (md.7)

Not

Tüketici Koruma Hakları Kanun md.4/6'ya göre; tüketici işlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılır. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatlar diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılır.

Benzer bir düzenleme de banka veya kredi kartı hamillerinin kefil yönünden söz konusudur.

2. En Yüksek Haddi Aşan Ticari İşlemlerin Hukuki Geleceği

Yetkili makamların kabul etmiş olduğu en yüksek sınırı aşan sözleşmeler, en yüksek sınır üzerinden yapılmış sayılır. Bu sınırı aşan kısım, hatalı olarak yapılırsa dahi geri alınır. (Amacı zayıf tarafı korumaktır) Hüküm, kamu düzenine ilişkindir.

3. Ticari İşletmelerde Zamanaşımı

Ticari hükümler koyan kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri, kanunda aksine düzenleme yoksa sözleşme ile değiştirilemez.

4. Ticari İşlerde Faiz

Faiz, bir paranın kullanımından belirli bir dönem yoksun kalınması karşılığında alacaklıya ödenmesi gereken bir bedeldir.

	Niteliği Bakımından	Kaynağı Bakımından	Hesaplanması Bakımından
Türleri	Ana Para Faizi; Vadeye kadar işletilen faizdir.	Kanuni Faiz; Oranı kanun tarafından saptanmış anapara veya Temerrüt faizini belirtir.	Basit Faiz; Anaparaya işletilen faizdir.
	Temerrüt Faizi; Bir borcun vadesinde yerine getirilmemesi durumunda istenen faizdir. Temerrüt (gecikme) faizi istenebilmesi için sözleşmede öngörülmüş olması ve kusur şartı aranmaz.	Akdi Faiz; Tarafların sözleşme ile oranını kararlaştırdıkları faizdir.	Bileşik Faiz; Bir anapara borcuna faiz işletildiği durumlarda ortaya çıkan toplam tutara tekrar faiz işletilmesidir. Yani faize faiz yürütülmesidir.

Not

Tazminat Faizi; bir haksız fiil sonucunda mağdura ödenecek olan haftalık tazminata işletilen faizdir. Tazminat faizi, zararın gerçekleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

Alacaklının temerrüt faizi ile giderilemeyen zararını TBK'ya göre isteyebilmesi mümkündür. Buna aşkın zarar denilir. Borçlu kusursuzluğunu ispat etmedikçe aşkın zararı tazmin ile yükümlüdür.

Ticari İşlerde Faizin Özellikleri:

Aksine sözleşme yoksa, ticari bir borcun faizi, vadenin bitiminden ve belli bir vade yoksa ihtar gününden itibaren işlemeye başlar.

- Kararlaştırılmamış olsa dahi faiz istenebilmesi. Adi işlerde faiz istenebilmesi için sözleşmede açıkça kararlaştırılmış olması gerekirken, ticari işlerde kararlaştırılmasa dahi faiz istenebilir.
- Kanuni faiz oranından daha yüksek oranda olan avans faiz oranının temerrüt faizi olarak istenebilmesi (temerrüt faiz oranı kararlaştırılmamış ise)
- Faize faiz yürütülebilmesi (bileşik veya mürekkep faiz) kural olarak yasaktır. Ancak ticari işlerde bazı hallerde mümkündür:
 - ↳ Aşgari 3 aylık cari hesap sözleşmesinde (sözleşmenin her iki tarafı da tacir olmalı)
 - ↳ Aşgari 3 aylık ticari ödünç sözleşmesi (sözleşmenin her iki tarafı da tacir olmalı)
 - ↳ Kambiyo senetlerinde başvurma hakkı kullanılırken temerrüt faizine faiz yürütülmesi (tarafların tacir olmaları koşulu yok)

ANA PARA (KAPİTAL) FAİZİ

Adi İşlerde	Ticari İşlerde
Kararlaştırılmamış ise; İstenmez.	Kararlaştırılmamış ise; Ticari işlerde kararlaştırılmamış olsa dahi yasal faiz istenir.
Kararlaştırılmış ise; Faiz oranı kararlaştırılmamış ise; Yasal faiz oranı istenir.	Kararlaştırılmış ise; Faiz oranı kararlaştırılmamış ise; Yasal faiz oranı istenir.
Faiz oranı kararlaştırılmış ise; Kararlaştırılan oran istenir. Ancak bu oran yasal faiz oranının %50 fazlasını aşamaz.	Faiz oranı kararlaştırılmış ise; Kararlaştırılan oran istenir. Ticari işlerde taraflar anapara faiz oranını serbestçe tayin edebilirler.

TEMERRÜT (GECİKME) FAİZİ

Adi İşlerde	Ticari İşlerde
Kararlaştırılmamış ise; Yasal Faiz Oranı istenir.	Kararlaştırılmamış ise; Yasal Faiz Oranı istenir. Ancak (açıkça talep edilmesi koşuluyla) avans faiz oranı yasal faiz oranından yüksek ise avans faiz oranı üzerinden istenebilir.
Kararlaştırılmış ise; Faiz oranı kararlaştırılmamış ise; Yasal faiz oranı istenir.	Kararlaştırılmış ise; Faiz oranı kararlaştırılmamış ise; Yasal faiz oranı üzerinden istenir. Bir önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı avans faiz oranı yasal faiz oranından yüksek ise; bu oranı açıkça belirtmek koşulu ile avans faiz oranı istenir. Yılın 2. yarısında 30 Haziran günü uygulanan avans faiz oranı ile önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faiz oranı arasında 5 puan veya daha fazla fark var ise yılın 2. yarısı için 30 Haziran'daki avans faiz oranı istenir.
Kararlaştırılan oran istenir. Ancak bu oran yasal faiz oranının %100 fazlasını aşamaz.	Faiz oranı kararlaştırılmış ise; kararlaştırılan oran istenir. Ticari işlerde taraflar temerrüt faiz oranını serbestçe tayin edebilirler.

YABANCI PARA BORÇLARINDA FAİZ;

3095 sayılı Kanun md.4/a "Sözleşmede daha yüksek akdi veya gecikme faizi kararlaştırılmadığı hallerde, yabancı para borcunun faizinde Devlet Bankalarının o yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranı uygulanır."

TİCARİ İŞLERE UYGULANACAK HÜKÜMLER

Emredici Hükümler

Sözleşme Hükümleri

Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı Ticari Hükümler (Yedek Ticari Hükümler)

Ticari Örf ve Adet

Genel Hükümler

Ticari işlere uygulanacak hükümlerin sırası şu şekildedir:

- 1. Emredici Hükümler:** Emredici kanun hükümleri, tarafların aksine anlaşma yapamadıkları, kamu düzenini ilgilendiren hükümlerdir. Bu hükümlerin TTK veya başka kanunlarda yer alması sonucu değiştirmez.
- 2. Sözleşme Hükümleri:** Taraflar belli sınırları aşmamak kaydıyla dilediği alanda, dilediği şekilde sözleşme yapabilir ve ikinci sırada bu hükümler uygulanır.
- 3. Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı Ticari Hükümler (yedek ticari hükümler):** Bu kurallar yedek hukuk kuralı niteliğindedir. Taraflar sözleşme ile aksini kararlaştırmadıkları takdirde devreye giren ve boşluğu dolduran bu kurallara bir sürü örnek vardır. en tipik örneği 3095 sayılı Faiz Kanununun faiz oranını belirleyen hükümleridir.

- 4. Ticari Örf ve Adet:** Örf ve adet, toplumda uzunca süreden beri aynı şekilde uygulanan, ilgili kişiler arasında bu kurallara uyma zorunluluğu inancının yerleşmiş olduğu ve devlet organları tarafından yaptırım gücü tanınan yazılı olmayan kurallar bütünüdür. Bunların daha özel alanı ticari örf adetlerdir. Hakim hakkında ticari bir hüküm bulunmayan ticari bir işe uygulanacak ticari örf ve adetin varlığını araştırmadan genel hükümleri uygulayamaz. Örf ve adet kuralları tacirlere her durumda uygulanır. Tacir olmayanlara ise bilindiği veya bilinmesi gerektiği takdirde uygulanacaktır. Bir bölgeye veya bir ticaret şubesine özgü olan ticari örf ve adetler genel olanlara tercih olunur. İlgililer aynı bölgede bulunmadıkları takdirde, kanun veya sözleşmede aksine hüküm olmadıkça, ifa yerindeki ticari örf ve adet uygulanır.

- 5. Genel Hükümler** (MK, BK, diğer kanun hükümleri, adi (genel) örf ve adet, hakim tarafından yarattığı hukuk). Ortaya çıkan uyuşmazlığın çözümü için bir ticari örf adet kuralı da bulunamamışsa, genel hükümlere gidilir.

Not

Kanunda aksine bir hüküm yoksa, ticari örf ve adet olarak kabul edildiği belirlenmedikçe, teamül, mahkemenin yargısına esas olamaz. Ancak, irade açıklamalarının yorumunda teamüller de dikkate alınır.

3. BÖLÜM

TİCARİ YARGI

TİCARİ DAVALAR

A. Mutlak Ticari Davalar

1. TTK Md.4/1'de Belirtilen Hususlardan Doğan Davalar

Her iki tarafında ticari işletme ile ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ile tarafların tacir olup olmadığına bakılmaksızın;

- a) TTK'da düzenlenen hususlardan doğan davalar
- b) Rehin karşılığında ödünç para verme işi nedeniyle doğan davalar
- c) TBK'da düzenlenen bazı işlemlerden doğan davalar
 - Bir mal varlığı veya bir işletmenin devralınması ve işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirmesiyle ilgili davalar,
 - Rekabet yasağına ilişkin TBK md.444 ve 447'den doğan davalar,
 - Yayın sözleşmesi ile ilgili hususlardan doğan davalar,
 - Kredi mektubu ve kredi emri hakkında hususlardan doğan davalar,
 - Alım satım komisyonculuğu nedeniyle doğan davalar,
 - Ticari temsilci ve diğer ticari vekillere ilişkin olarak doğan davalar.
- d) Fikri mülkiyet hukukuna dair mevzuata ilişkin davalar
- e) Borsa, sergi, panayır ve Pazar ile antrepo ve ticarete özgü diğer yerlere ilişkin özel hükümlerde belirtilen davalar
- f) Bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin düzenlemelerde öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları ticari dava sayılır.

2. Özel Kanun Hükümleri Uyarınca Mutlak Ticari Dava Sayılan Davalar

- a) Finansal kiralama sözleşmesinden doğan davalar
- b) Kooperatif Kanunu'nda düzenlenen hususlardan doğan davalar
- c) İflas davası
- d) TİTRK' de düzenlenen hususlardan doğan davalar

B. Yarı Mutlak Ticari Davalar

Havale, vedia ve telif hakkından (FSEK'ndan doğan haklar) doğan uyuşmazlıkların ticari dava sayılabilmesi için, uyuşmazlığın taraflarından birinin ticari işletmesi ile alakalı olması gerekir.

C. Nisbi Ticari Davalar

Her iki tarafın tacir ve uyuşmazlığın her iki tarafın ticari işletmesi ile ilgili olan sözleşmelere yönelik davalar nisbi ticari davalardır.

Örneğin, Tacir A işletmesi için B Ltd.Şti'nden bilgisayar satın alırsa ⇒ nisbi ticari dava

Adi kişi L tacir C'den bilgisayar satın alırsa ⇒ ticari dava değil

TİCARİ DAVALARDA GÖREVLİ MAHKEME

Ticari davalar Asliye Ticaret Mahkemesi'nde görülür. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin bulunmadığı yerlerde ticari davalara Asliye Hukuk Mahkemesi bakar. Asliye Ticaret Mahkemesi ile Asliye Hukuk Mahkemesi arasındaki ilişki görev ilişkisidir.

Asliye Ticaret Mahkemesi toplu mahkemedir. (1 başkan + 2 üye) Bazı davalarını tek hakim ile bazı davalarını ise kurul halinde görür.

2019 yılından itibaren ticari davalara zorunlu arabuluculuk şartı getirilmiştir.

4. BÖLÜM

TACİR

TACİR SIFATI

GERÇEK KİŞİ TACİR	TÜZEL KİŞİ TACİR	TÜZEL KİŞİLİĞİ OLMAYAN ŞİRKETLERDE TACİR SIFATI
Bir tacir işletmeyi kısmen de olsa kendi adına işleten kişi tacirdir. (H+Y)	Ticaret şirketleri (A.Ş., Ltd., Kom., Koll., Koop., Paylı Kom.). Şirket tacirdir ortaklar değil.	ADİ ŞİRKET , tüzel kişiliği yoktur. Tacir değildir. Adi şirket bir ticari işletme işletirse ortaklar tacirdir.
Bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküler, gazete, radyo, tv ve diğer ilan araçları ile halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır. (H+Y)	Amacına ulaşmak için ticari işletme işleten dernek ve vakıflar tacir sayılır.	
Bir ticari işletme açmış gibi ister kendi adına ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var olmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyi niyetli 3. kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur (Y)	Kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek/ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, İl Özel İdaresi, Belediye ve Köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar tacir sayılır.	DONATMA İŞTİRAKİ , bizden çok kişinin paylı mülkiyet şeklinde malik oldukları bir gemiyi, menfaat sağlamak amacıyla aralarında yapmış oldukları sözleşme gereğince, hepsi adına ve hesabına suda kullanmaları halinde oluşur. Tüzel kişiliği yoktur. Ancak, tacirlere ilişkin hükümler donatma iştirakine de uygulanır.
Küçük ve kısıtlılara ait ticari işletmeyi bunların adına işleten yasal temsilci tacir sayılmaz. Tacir sıfatı, temsil edilene aittir(H+Y). Ancak, yasal temsilci ceza hükümlerinin uygulanması yönünden tacir sibi sorumlu olur (Y).	Devlet, İl Özel İdaresi, Belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarıdan fazlasını kamu görevi nitelikli işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükmüne göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar. İşlettikleri işletme tacir sayılır.	
Kişisel durumları yada yaptığı işlerin niteliği nedeniyle yahut meslek ve görevleri dolayısıyla, kanundan veya bir yargı kararından doğan bir yasağa aykırı bir şekilde yada başka bir kişinin veya resmi bir makamın iznine gerek olmasına rağmen izin veya onay almadan bir ticari işletmeyi işleten kişi de tacir sayılır (H+Y)	SGK, OYAK, KİT'ler, TÜBİTAK, Ankara Sular İdaresi tacirdir. Ancak iflası istenemez.	

TACİR SIFATININ KAZANILMASI ve KAYBEDİLMESİ

Gerçek kişilerde; bir ticari işletmenin işletilmesi durumunda kazanılır. İşletmenin ticaret siciline tescilli tacir sıfatının kazanılması bakımından açıklayıcı etkiye sahiptir. Faaliyetin terk edilmesiyle tacir sıfatı sona erer.

Tüzel kişilerde; ticaret siciline tescil ile tacir sıfatı kazanılır. Tescil tacir sıfatının kazanılması bakımından kurucu etkiye sahiptir. Tüzel kişiliğin son bulması yani ticaret sicilinden terkin ile birlikte tacir sıfatı sona erer.

TACİR OLMANIN SONUÇLARI**A. Bir Tarafın Tacir Olmasına Bağlı Sonuçlar****1. İflasa Tabi Olma**

Tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir. Tacir sayılanlar da iflasa tabidir. Tacir gibi sorumlu olanlar ve donatma iştiraki de iflasa tabidir. Ayrıca ticareti terk eden tacir 1 yıl süreyle iflasa tabidir.

2. Ticaret Siciline ve Odalara Kaydolma

Tacirler ticari işletmesini ticaret sicile tescil ettirmek ve bulundukları bölgelerde Ticaret Sanayi Odalarına ve Birliklere kayıt olmak zorundadır.

3. Ticaret Ünvanı Seçme ve Kullanma

Ticari unvan, tacirin işlemlerinde kullanması gereken isimdir. Tacirler ticari ünvanı seçmek ve tescil ettirmek ve hatta ticari faaliyetlerinde kullanmak zorundadır.

4. Basiretli Bir İş Adamı Gibi Hareket Etme

Tacir ticari işletmesi ile ilgili faaliyetlerinde aynı ticaret dalında faaliyet gösteren tedbirli, öngörülü bir tacirden beklenen dikkat ve özeni göstermelidir. Burada önemli olan objektif ölçüdür.

5. Ücret ve Faiz İsteme

Tacir olan veya olmayan bir kişiye, ticari işletmesiyle ilgili bir iş veya hizmet görmüş olan tacir, uygun bir ücret isteyebilir. Ayrıca, tacir verdiği avanslar ve yaptığı giderler için ödeme tarihinden itibaren faize hak kazanır.

6. Ticari Defter Tutma

Tacirler ticari defter tutmaya ve defterlerinde ticari işletmelerinin mal varlığı durumunu açıkça görülebilir şekilde ortaya koymaya mecburdur.

7. Fatura ve Teyit Mektubu Düzenleme

(TTK md.21) Fatura, bedel karşılığı bir iş görmeyi ya da mal satmayı meslek edinmiş olan kişinin bu faaliyetleri nedeniyle düzenleyip karşı tarafa verdiği belgedir.

Faturayı alan kimse, aldığı tarihten itibaren 8 gün içinde faturanın içeriğine itiraz etmez ise bu içeriği aynen kabul etmiş sayılır. İtiraz bir geçerlilik şartına bağlı değildir.

TEYİT MEKTUBU; Sözlü olarak telefonla veya telgrafla yapılan sözleşmelerin veya beyanların içeriğini doğrulamak amacıyla yazılan ticari belgedir. Kendisine gönderilen bir teyit mektubunu alan kimse aldığı tarihten itibaren 8 gün içinde itiraz etmez ise söz konusu teyit mektubunun yapılan sözleşmeye veya beyanlara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır.

Teyit mektubu bir sözleşmenin kurulma aşamasına ilişkindir. Fatura ise sözleşmenin icra aşamasına ilişkindir.

PROFORMA FATURA; Sözleşmenin kurulma aşamasında icaba davet niteliğindedir. Proforma faturaya itiraz edilmemesi onun kabul edildiği anlamına gelmez.

Not

Geçersiz bir sözleşmeye dayanılarak düzenlenen faturaya itiraz edilmemesi onun kabul edildiği anlamına gelmez.

8. Ücret ve Ceza-i Şartın İndirilmesini İsteyememe

Tacir sıfatına haiz borçlu kararlaştırılan ücret ve ceza-i şartın yüksek (aşırı) olmasından bahisle indirim isteyemez. Ancak Yargıtay istisna getirmiştir. Şöyle ki; kararlaştırılan ücret ve cezai şart tacirin ekonomik anlamda mahvına yol açacak ise o zaman indirilebilir.

9. İnternet Sitesi Açma Zorunluluğu

Denetime tabi sermaye şirketleri internet sitesi açmak zorundadır.

10. Ticari İş Karinesine Tabi Olmak**11. Ticari Örf ve Adete Tabi Olmak****12. Çek Defteri Kullanacak İse Tacire Ait Çek Defteri Kullanmak**

B. Her İki Tarafın Da Tacir Olmasına Bağlanan Sonuçlar

1. Hapis Hakkını Kullanmada Kolaylık

Hapis hakkının kullanılabilmesi için alacaklının zilyetliğinde bulunan borçluya ait menkul mal veya kıymetli evrak ile vadesi gelmiş alacak arasında tabii bağlantı bulunmak zorundadır. Tacirler arasında bu bağlantının var olduğu kabul edilir.

2. Ticari Satım ve Trampa Sözleşmelerinde Özel Hükümlere Tabi Olma

TTK md.23/1b ile tacirler arasında ticari satımlarda satıcının yetkileri genişletilmiştir. TBK md.108'deki şartlar aranmadan da alıcının devralmada temerrüde düştüğü malın satışa çıkarılmasında kolaylık sağlanmıştır.

TTK md.23/1c'ye göre; malın ayıplı olduğu teslim sırasında açıkça belli ise alıcı 2 gün içinde durumu satıcıya ihbar etmelidir. Açıkça belli değilse alıcı malı teslim aldıktan sonra 8 gün içerisinde incelemek/inceletirmekle ve bu inceleme sonucunda malı ayıplı olduğu ortaya çıkarsa haklarını korumak için durumu bu süre içinde satıcıya ihbarla yükümlüdür.

3. Bazı İhbar ve İhtarlarda Şekle Uyuma Gereği:

Tacirler arasında;

- ↳ Temerrüt
- ↳ Sözleşmeyi fesih
- ↳ Sözleşmeden dönmek ihtar ve ihbarları noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla veya telgrafla veya güvenli e-imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır.

Bu ihtar ve ihbarların belirtilen şekillerde yapılması geçerli değil ispat şartıdır. (Eski TTK'da geçerlilik şartıydı)

4. Yetki Sözleşmesi Yapabilme

5. Bazı durumlarda Bileşik Faiz İstenebilmesi

6. Ticari Defterlerin Delil Olması

ESNAF ve ESNAFLARA UYGULANACAK TİCARİ HÜKÜMLER

ESNAF

TTK md.15'e göre; ister gezici olsun ister bir dükkanda veya bir sokağın belirli yerlerinde sabit bulunsun, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedeni çalışmasına dayanan ve geliri md.11/2'de gösterilen sınırı aşmayan ve sanat/ticaretle uğraşan kişi esnafıdır.

ESNAFLARA UYGULANACAK TİCARİ HÜKÜMLER

- Hapis hakkını kullanmada kolaylık
- Ücret ve faiz isteme
- Sicile kayıtlı esnaf işletmeleri üzerinde rehin kurulabilmesi (TİTRK)
- İşletme adı (Esnaflar işletme adı kullanmak zorunda değildir, dilerse kullanabilir. Ancak esnaf işletme adını kullanıyorsa bunu tescil ettirmelidir)

5. BÖLÜM

TİCARET ÜNVANI

TİCARET ÜNVANI ve ÖZELLİKLERİ

Her tacirin ticari işletmesine ilişkin işlemlerde kullandığı ad'a denir. İşletmenin sahibini gösterir. Ticaret ünvanı sadece tacirler kullanır, esnaflar kullanamaz. Ticaret ünvanı taciri tacirden ayırır.

TTK md.39'a göre, tescil edilen ticaret ünvanı, ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazılır.

Özellikleri;

- Her tacir ticari ünvanını kullanmak zorundadır.
- Ticari unvan, ticari işletme ile devredilebilir, devir kapsamı dışında bırakılabilir. Ticari unvan tek başına devredilemez.

- Ticari ünvan, genel ticari işletme rehni sözleşmesi kapsamında, rehne dahil olması gereken zorunlu unsurdur.
- Her tacir, ticari işletmenin açıldığı günden itibaren 15 gün içinde, ticari işletmesini ve seçtiği ticari ünvanını, işletme merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve ilan ettirir.

ŞEKLİ

Ünvanda mutlaka bulunması gereken çekirdek kısmı vardır. Ünvana ekler de eklenebilir. Ekler, ihtiyari, zorunlu ve izne tabi olarak tasniflendirilebilir.

A. Çekirdek Kısmı

Ünvanın zorunlu kısmıdır. Tacirin niteliği ve yapısına göre isim veya işletmenin faaliyet alanı yazılabilir.

1. Gerçek Kişi Tacirin Ticari Ünvanı ⇒ Kısaltmadan yazılan ad ve soyadından oluşur.

Örneğin; Tülay Sofu
Ç.

2. Ticari İşletme İşleten Vakıf ve Derneklerin Ticari Ünvanı ⇒ Ticari işletmeye sahip olan dernek, vakıf ve diğer tüzel kişilerin ticari ünvanı adlarıdır. Ek alamazlar.

Örneğin; Karadenizliler Derneği, Karadeniz yemekleri yapan bir lokanta işletirse ticari ünvanı

Karadenizliler Derneği
Ç.

3. Donatma İştirakinin Ticaret Ünvanı ⇒ Donatma iştirakinin ticaret ünvanı 2 şekilde yazılabilir.

- Donatanlardan birinin adı soyadı ve donatma iştirakini gösteren bir ibare. Ad kısaltılabilir, Soyadı kısaltılamaz.

Örneğin; Tülay Sofu Donatma İştiraki
Ç.

T. Sofu Donatma İştiraki
Ç.

- Gemi adı ve donatma iştirakini gösteren bir ibare. Gemi adı kısaltılamaz.

Örneğin; Fırtına Donatma İştiraki
Ç.

Gemi adı ile donatanlardan birinin adı soyadı aynı ünvan-
da bulunamaz.

4. Ticaret şirketlerinin Ticaret Ünvanı

a. Anonim Şirket ⇒ Şirketin konusunu gösteren bir kelime ve şirket türünün yazılması zorunludur.

Örneğin; İnşaat Anonim Şirketi
Ç.

İnşaat A.Ş.
Ç.

İnşaat Anonim Ortaklığı
Ç.

Anonim şirket ünvanında bir gerçek kişinin adı bulunuyorsa şirket türü kısaltılamaz.

Örneğin; Tülay Sofu İnşaat Anonim Şirketi olur.

Tülay Sofu İnşaat A.Ş. OLMAZ.

b. Limited Şirket ⇒ Şirketin konusunu gösteren bir kelime ve şirket türünün yazılması zorunludur.

Örneğin; Turizm Limited Şirketi
Ç.

Turizm Ltd.Şti.
Ç.

Limited şirketin ünvanında bir gerçek kişinin adı ve soyadı bulunuyorsa şirket türü kısaltılamaz.

Örneğin; Tülay Sofu Turizm Limited Şirketi olur.

Tülay Sofu Turizm Ltd.Şti. OLMAZ.

c. Kooperatif ⇒ Şirketin konusunu gösteren bir kelime ve şirket türünün yazılması zorunludur.

Örneğin; Yapı Kooperatifi
Ç.

Yapı Koop.
Ç.

Kooperatifin ünvanına bir gerçek kişinin adı ve soyadı bulunuyorsa şirket türü kısaltılamaz.

Örneğin; Tülay Sofu Yapı Kooperatifi olur.

Tülay Sofu Yapı Koop. OLMAZ.

d. Kollektif Şirket ⇒ Ortaklardan en az birinin adı soyadı ve şirket türünü gösteren ibarenin yazılması zorunludur. Ek getirebilir. Ad soyad kısaltılamaz (en az birininki)

Örneğin; Tülay Sofu Kollektif Şirketi
Ç.

Tülay Sofu ve Ortakları Kollektif Şirketi
Ç.

e. Komandit Şirketler ⇒ Komandite ortaklardan (gerçek kişi) en az birinin adı ve soyadı ve şirket türünü gösteren ibarenin yazılması zorunludur.

Örneğin; Tülay Sofu Adi Komandit Şirketi
Ç.

Tülay Sofu ve Ortakları Adi Komandit Şirket
Ç.

Tülay Sofu Paylı Komandit Şirketi
Ç.

Tülay Sofu ve Ortakları Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketi
Ç.

Komandit şirketlerin ünvanında komandite ortaklardan en az birinin ad ve soyadı bulunur. Komanditer ortağın adı ünvanında bulunamaz. Şayet bulunursa 3.kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olur.

5. Devlet, İl Özel İdaresi, Belediye ve Köy İle Diğer Kamu Ticaret Kurumları İle Kamu Yararına Çalışan Dernekler ve Gelirinin Yarısından Fazlasını Kamu Görevi Niteliğindeki İşlere Harcayan Vakıfların İşlettiği Ticari İşletmelerin Ünvanı ⇒ Bu işletmelerin kendi isimleri ünvanlarıdır.

Örneğin; Kızılay Afyon Karahisar Maden Suyu İşletmesi
Ç.

B. Ek Kısmı

Çekirdek dışı olan şeylerdir. Ünvanında ek kullanmak ihtiyadır. Ancak bazı hallerde ek kullanılması zorunludur. Ekler gerçeğe ve kamu düzenine aykırı olmamalıdır.

- Zorunlu Ekler; -Şubeler, kendi merkezinin ticari ünvanını şube olduğunu belirterek kullanmalıdır.
- Tasfiye halinde olan şirket ticari ünvanına "tasfiye halinde" ibaresi eklemek zorunda.
- Türkiye'nin herhangi bir yerinde daha önce tescil edilmiş bir ticari ünvanından ayırt edilebilmesi için ünvana ek yapılmalıdır.

İzne Tabi Ekler; Türk
Türkiye
Milli
Cumhuriyet

kelimelerinin ünvanında kullanılabilmesi Cumhurbaşkanının izne tabidir.

Not

Kooperatiflerin ünvanına, kamu kurum ve kuruluşlarının ismi ek olarak eklenemez.

Örneğin; Kocaeli Üniversitesi Yapı Kooperatifi OLMAZ.

Not

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığının izin verdiği vakıf, kurum ve kuruluşlar dışında, diğer tüm kurum ve kuruluşlar ile özel ve tüzel kişiler tarafından "Diyanet" kelimesi isim, ünvan ve marka olarak kullanılamaz.

UNVANI KULLANMA HAKKI ve KORUNMASI

Tescilli ünvanı kullanım hakkı unvan sahibine aittir. Tescilli Unvanlar tüm Türkiye’de korunur.

Ticaret unvanının haksız yere başkası tarafından kullanılması halinde;

Hak sahibi;

- Bunun tespitini,
- Yasaklanmasını,
- Haksız kullanılan ticari ünvan tescil edilmiş ise kanuna uygun bir şekilde değiştirilmesini veya silinmesini.
- Tecavüzün sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını,
- Gereğinde araçların ve ilgili malların imhasını,
- Zarar varsa, kusurun ağırlığına göre maddi ve manevi tazminat isteyebilir.

SONRADAN MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER KARŞISINDA ÜNVANIN DURUMU

TTK md.47’ye göre; “Kollektif veya komandit şirkete/donatma iştirakine yeni ortakların girmesi halinde ticaret ünvanı değiştirilmeksizin olduğu gibi kalabilir. Bu şirketlerden birinin ticaret ünvanına adı dahil olan bir ortağın ölümü üzerine mirasçıları onu yerine geçerek şirketin devamını kabul eder/ şirkete girmemekle beraber bu hususta izinlerini yazılı şekilde bildirirlerse şirket ünvanı olduğu gibi bırakılabilir. Şirketten ayrılan ortağın adı da yazılı izni alınmak şartıyla şirket ünvanında kalabilir.”

Not

Tescilsiz ticaret ünvanı haksız rekabet hükmüne göre korunur.

6. BÖLÜM

İŞLETME ADI

- TTK md.53’e göre; işletme adı işletmeyi tanıtmak ve işletmeyi benzeri işletmelerden ayırt etmek için kullanılır. İşletme adı kamu düzenine aykırı olmamalıdır.
- İşletme adını kullanmak zorunlu değildir. Fakat kullanıyorsa tescili zorunludur.
- Esnaflar da işletme adı kullanabilir (Ticaret ünvanı kullanamazlar)
- İşletme adı ticari işletme ile devredilebilir (aksine hüküm yoksa, ticari işletmenin devri işletme adını da kapsar), kapsam dışında bırakılabilir. İşletme adı tek başına devredilebilir.
- Genel ticari işletme Rehni sözleşmesinde, rehin kapsamına giren zorunlu bir unsurdur.
- Tescilli işletme adı tüm Türkiye’de korunur.
- Tescilsiz işletme adı haksız rekabet hükmüne göre korunur.

Not

Tescil edilmiş olsa dahi işletme adı hangi ilde kullanılacak ise ayrıca o ilde tescil ettirilmelidir.

(Koruma ⇒ Türkiye’de, Kullanma ⇒ Her ilde ayrı ayrı tescil şart)

7. BÖLÜM

MARKA (ALAMETİFARİKA)

6769 Sayılı yasada Marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlaması koşuluyla, kişi adları dahil özellikle sözcükler, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaret olarak tanımlanmıştır.

Marka Türleri

Ürün Çeşidine Göre			Kullanım Alanına Göre		
Emtia (Mal) Markaları		Hizmet Markası	Ferdi Markalar	Garanti Markaları	Ortak Markalar
Fabrika Markası Ör: Vestel	Ticaret Markası Ör: BIM	Ör: Ulusoy, Turkcell, Transport Taşımacılık	Ör: Kemal Tanca	Ör: TSE, ISO 9001	Ör: Volvo, Bosch, Ülker

Markanın Tescili

Markanın tescili için 6769 Sayılı Yasa'nın 11. maddesinde gösterilen belgelerle birlikte Türk Patent ve Marka Kurumu'na (TPMK) başvurulması gerekir.

a. Başvuruda Bulunabilecek Kişiler

Markanın tescili için başvuru, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişiler ile Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşmalar (Paris Sözleşmesi, Madrid sözleşmesi ve Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması) dahilinde başvuru hakkına sahip olan kişilerce yapılır.

b. Başvurunun İncelenmesi ve İtirazlar

Tescil başvurusunu alan TPMK, tescili talep edilen markayı Marka Bülteninde yayımlar.

Aynı zamanda Kurumun ilgili dairesi inceleme yaparak, tescili istenen markanın 6769 Sayılı Yasa'da öngörülen şartları taşıyıp taşımadığına karar verir.

Başvurunun şekil yönünden eksiksiz olması halinde, tescil istenen markanın mutlak ret nedenlerine aykırı olup olmadığını incelenir.

Başvurusu eksiksiz şekilde yapılan ve süresi içinde hakkında itiraz yapılmayan veya yapılan itiraz kesin olarak reddedilen marka sicile kaydedilir ve başvuru sahibine marka tescil belgesi verilir.

Not

Bir markanın yenilenmeme nedeniyle koruma süresinin dolmasından sonra 2 yıl içinde aynı veya benzer markanın, aynı veya benzer mal ve hizmetler için yapılan tescil başvurusu itiraz üzerine reddedilir.

Ortak ve garanti markalarının sona ermesinden itibaren 3 yıl içinde ortak veya garanti markası ile aynı veya benzeri olan marka tescil başvurusu itiraz üzerine reddedilir.

Not

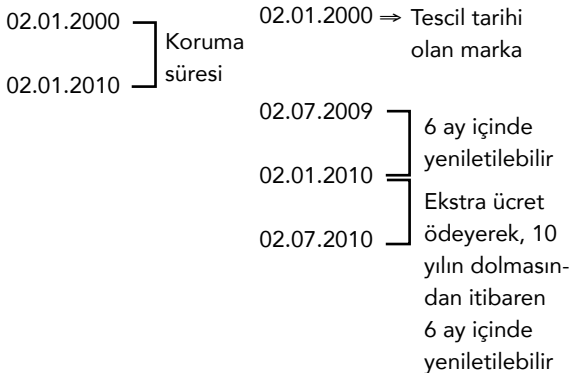
Tanınmış markalar hem mutlak hem de nisbi red nedeni olarak sayılmıştır. Tanınmış markanın aynı veya benzer mal veya hizmetlerde kullanılması mutlak red sebebi, farklı mal veya hizmetlerde kullanılması nisbi red sebebidir.

Bir markayı tescil ettiren kişi o markanın sahibi sayılır. Tescil kurucu etkiye sahiptir. Tescilli markayı kullanma hakkı sahibine aittir. Marka sahibi bu hakkına dayanarak kendisinden izin almadan markanın başkası tarafından kullanılmasını engelleyebilir.

Tescilli marka devredilebilir, miras yoluyla intikal ederi lisans ve rehin sözleşmelerine konu olabilir.

Tescilli markanın koruma süresi 10 yıldır. Bu süre marka sahibinin istemi ve yenileme ücretinin ödenmesi koşuluyla 10'ar yıllık süreler halinde yenilenir. Koruma süresinin bitiminden itibaren 6 ay içinde yenilenmeyen markalar geçersiz sayılır.

Örneğin;

Marka ile İlgili Hukuki İşlemler

Devir

Ticari işletmenin devri halinde işletmeye dahil bir unsur olan marka da devredilmiş sayılır; ancak taraflar markayı devrin dışında bırakabilirler.

Marka işletmeden ayrı olarak da yazılı bir sözleşme ile devredilebilir. Bu şekil sağlık şartı olarak öngörülmüştür.

Rehin

Tescilli bir marka, işletmeden bağımsız olarak rehneldilebilir.

Haciz

Tescilli bir markanın işletmeden bağımsız olarak haczedilmesi mümkündür. Haciz sicile kaydedilerek yayınlanır.

Lisans Sözleşmesi

Tescilli bir markayı kullanım hakkı, tescil edildiği mal ve hizmetlerin bir kısmı veya tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilmektedir. Lisans sözleşmelerinin marka sicilinde tescili gerekmektedir. Lisans inhisari (tekelci) lisans veya basit lisans şeklinde verilebilir.

- Basit lisansta, lisans veren markayı kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı markaya ilişkin başka lisanslar da verebilir.
- İnhisari lisansta ise, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de markayı kullanamaz.

Markanın Hükümsüzlüğü ve Marka Hakkının Sona Ermesi

Markanın Hükümsüzlüğü:

6769 Sayılı Yasa'nın 26. maddesinde gösterilen hallerde mahkeme, tescilli bir markanın hükümsüz sayılmasına, başka bir deyişle marka tescilinin iptaline karar verir. Bu haller şunlardır:

- 6769 Sayılı Yasa'da sayılan mutlak ve nispi red sebeplerinin varlığı.

- Markanın tescilden itibaren 5 yıl kullanılmaması veya kullanıma 5 yıl kesintisiz ara verilmesi.
- Markanın mal ve hizmetler için yaygın bir ad haline gelmesi.
- Markanın, hak sahibi veya yetkili kıldığı kişi tarafından kullanılması sonucunda, tescil edildiği mal ve hizmetlerin niteliği, kalitesi, üretim yeri ve coğrafi kaynağı konusunda halkta yanlış anlama ihtimaline neden olması.
- Marka sahibinin, garanti markasının veya ortak markanın teknik yönetmeliğe aykırı olarak kullanılması-na göz yumması ve bu durumun mahkemece tanı-nan süre içinde düzeltilmemesi.

Markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesini mahkeme-den;

- Zarar gören kişiler,
- Cumhuriyet Savcıları,
- İlgili makamlar isteyebilir.

Marka Hakkının Sona Ermesi

Koruma Süresinin Dolması ve Yenileme Talebinde Bu-lunulmaması:

Tescilli markalar için öngörülen 10 yıllık koruma süresinin bitiminden itibaren 6 aylık süre içinde yenilenmeyen mar-kalar üzerindeki hak sona erer. Yenilenirse 10 yıl daha kul-lanma hakkı verir.

Marka Sahibinin Hakkından Vazgeçmesi:

Marka sahibi markanın kullanılacağı mal veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebilir.

Markanın Korunması

Tescilli markalar, 6769 Sayılı Yasa Hükümlerine göre özel olarak korunurken, tescilsiz markalar ancak haksız rekabet hükümlerine göre korunur. Marka hakkına tecavüzden söz edebilmek için işaretin mal veya ambalaj üzerine konulma-sı şart değildir.

Markası tecavüze uğrayan marka sahibi tarafından açı-labilecek hukuk davaları şunlardır:

- Önleme (Men) Davası;
- Eski Halin İadesi (Ref'i) Davası;
- Tedbir Niteliğinde El Koyma
- Mülkiyet Hakkı Tanınması
- Markaların Silinmesi ve İmhası;
- Delillerin Tespiti ve Tecavüzün Mevcut Olmadığı Da-vası;
- İhtiyati Tedbir İsteme;
- Tedbir Niteliğinde Gümrüklerde El Koyma;
- Tazminat Davası

a) Davacılar

- Marka sahibi,
- İnhisari lisans sahibi,
- Basit lisans sahibi,
- Markayı rehin alan.

b) Davalılar

- Tecavüzde bulunan kişi,
- İstihdam eden,
- Üçüncü kişiler (ürünü üreten, satan, dağıtan veya başka bir şekilde piyasaya çıkaran kişiler)

c) Yetkili Mahkeme

Üçüncü kişiler aleyhine açılacak davalarda davacının yerle-şim yeri mahkemesi; kurum aleyhine açılacak davalarda ise Ankara İhtisas Mahkemeleridir.

d) Zamanaşımı

Öğrenmeden itibaren 2 yıl ve olayın oluşumundan itibaren 10 yıllık zamanaşımı süresi vardır. Ancak, önleme davala-rında zamanaşımı süresi yoktur.

8. BÖLÜM

HAKSIZ REKABET

HAKSIZ REKABETİN TANIMI VE UNSURLARI

TTK. m. 56'ya göre haksız rekabet, rakipler arasında veya tedarik edenler ile müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kurallarına aykırı davranışlar ile ticari uygulamalardır.

Bu tanımdan haksız rekabete ilişkin üç unsur çıkar:

- Ekonomik (iktisadi) rekabet,
- Dürüstlük kurallarına aykırı davranış,
- Rekabet hakkının kötüye kullanılması.

HAKSIZ REKABET HALLERİ

TTK. m.55'de bazı önemli haksız rekabet halleri düzenlenmiştir.

TTK'daki haksız rekabet hallerini altı ana başlık altında toplayabiliriz:

- Dürüstlük kurallarına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri,
- Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yöneltmek,
- Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanmak,
- Başkalarının üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek,
- İş şartlarına uymamak,
- Dürüstlük kurallarına aykırı işlem şartları kullanmak.

HAKSIZ REKABETİN SONUÇLARI

Hukuki Sorumluluk Halleri

Açılabilecek Hukuk Davaları

TTK'da haksız rekabet nedeniyle açılabilecek hukuk davaları;

- Haksız rekabetin tespiti,
- Haksız rekabetin men'i,
- Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılması (ref'i düzeltme davası),
- **Tazminat davaları** (maddi ve manevi tazminat), **olarak sayılmıştır.**

Taraflar

Davacılar

- Zarar gören veya zarar görme tehlikesine maruz kalan kimse,
- Ekonomik menfaatleri zarar gören ya da zarar görme tehlikesi altında bulunan müşteriler,
- Mesleki ve ekonomik birlikler (ticaret ve sanayi odaları, borsalar, esnaf dernekleri).
- Müşterilerin dahil olduğu gönüllü katımlı sivil toplum örgütleri.

Not

Mesleki ve ekonomik birlikler; tespit, men ve haksız rekabet sonucu oluşan maddi durumun ortadan kaldırılması davası açabilecekken, tazminat davası açamazlar. Mahkeme davayı kazanan tarafın talebiyle, masrafı haksız çıkan taraftan alınmak üzere hükmün kesinleşmesinden sonra, ilan edilmesine karar verebilir. Haksız rekabet nedeniyle açılacak tespit, men ve eski hale iade davalarının açılabilmesi için kusur şartı aranmaz, kusur tazminat davası için gereklidir.

Davalılar

- Haksız rekabette bulunan rakip,
- İstihdam eden,
- Basın (yazı sahibi veya ilan verene karşı; yazı işleri müdürü veya ilan servisi şefine karşı; yayımcı veya matbaacı aleyhine karşı dava açılır. Yazının içeriğine müdahale edemeyen İnternet Servis Sağlayıcısına karşı dava açılmaz)
- Haksız rekabet eylemine doğrudan veya dolaylı olarak katılanlar, davalı sıfatına sahiptir.

Zamanaşımı

Haksız rekabet davalarının, davaya hakkı olan tarafın bu hakkın doğumunu öğrendiği günden itibaren 1 yıl ve her halde bunların doğumundan itibaren 3 yıl içinde açılması gerekir. Haksız rekabet teşkil eden davranış tekrarlandıkça zamanaşımı kesilip yeniden başlar. Haksız rekabette men (yasaklama) davalarında zamanaşımı süresi söz konusu değildir.

Hüküm

TTK'ya göre, men ve düzeltme davalarında mahkemece verilen hüküm, haksız rekabete konu olan malları doğrudan doğruya veya dolayısı ile elde etmiş 3. kişiler hakkında da uygulanır.

Cezai Sorumluluk

Hangi tür haksız rekabet hallerinin cezai müeyyideyi gerektireceği, TTK. m.62'de gösterilmiştir. Haksız rekabet suçları takibi şikayete bağlı suçlardandır. Şikayet hakkı, hukuk davalarını açma hakkına sahip olanlara aittir. Haksız rekabetin men'ine ilişkin kesinleşmiş ilama rağmen haksız rekabet fiiline devam edilmesi ise re'sen takip edilecek suçlardandır.

9. BÖLÜM

TİCARET SİCİLİ

Ticari işletme ve tacirlerle ilgili bilgiler ticaret sicili adı verilen bir sicile kaydedilir.

Ticaret sicili, ticari işletme ile ilgili önemli bilgileri açıklığa kavuşturmak veya oluşturmak amacıyla hukuki güvenliği ve korumayı sağlamak üzere tutulan resmi nitelikli bir hukuki kurumdur.

TİCARET SİCİLİ TEŞKİLATI

Ticaret sicili ülkemizde ilk olarak 1926 tarihli TTK. ile oluşturulmuştur. 6102 sayılı TTK. m.24'e göre, ticaret sicili Ticaret Bakanlığı'nın gözetim ve denetiminde ticaret ve sanayi odaları bünyesinde kurulacak ticaret sicili müdürlükleri tarafından tutulur.

Oda olmayan veya yeterli teşkilatı bulunmayan odaların olduğu yerlerde ticaret sicil işleri, Ticaret Bakanlığı'na tespit edilecek o il dahilindeki yeterli teşkilata sahip odalardan birinin ticaret sicili memurluğu tarafından yürütülür. Ticaret sicili ile ilgili işlemler, Ticaret Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak ilgili oda meclisince atanan bir sicil memuru tarafından yürütülür. Aynı usulle sicil müdürlüğünün iş hacmine göre, yeteri kadar yardımcı atanır. Ticaret sicili müdürlüklerinin görev alanı, "sicil çevresi" ile sınırlıdır. Sicil çevresi, bağlı olduğu odanın kurulduğu il veya ilçeye göre belirlenir.

SİCİLİN ÖZELLİKLERİ

1. Açıklık İlkesi

Ticaret sicili kayıtları herkese açıktır.(Aleniyet İlkesi) Herkes, ticaret sicilinin içeriğini ve belgeleri inceleyebilir, bunların onaylı bir suretinin kendisine verilmesini talep edebilir.

2. Devletin Denetim ve Sorumluluğu

Ticaret sicili müdür ve yardımcısı, Ticaret Bakanlığı'nın denetimi altında faaliyette bulunur. Ticaret sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devlet ve ilgili oda müteselsilen sorumludur. Ancak, Devlet ve ilgili oda zararın doğmasında kusuru bulunanlara rücu eder. Ticaret sicili müdürü ve yardımcısı ile diğer personel, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı kamu görevlisi olarak cezalandırılır ve bunlara karşı işlenmiş suçlar kamu görevlisine karşı işlenmiş sayılır.